

Nr 164

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen; given Stockholms slott den 14 november 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokoll över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att godkänna det av Förenta Nationernas generalförsamling den 12 juni 1968 antagna fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Alva Myrdal

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner det inom dåvarande 18-nationskommittén för nedrustning (ENDC) — numera officiellt »nedrustningskommitténs konferens» (CCD) — utarbetade och av Förenta Nationerna den 12 juni 1968 antagna fördraget med syfte att förhindra att ytterligare stater erhåller eller anskaffar kärnvapen.

Utdrag av protokoll över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 14 november 1969.

Närvarande:

Statsministern PALME, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, NORLING, LIDBOM.

Statsrådet Alva Myrdal anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen* och anför.

Till en början önskar jag ge en kort historik över *icke-spridningsfördragets tillkomst*.

Alltsedan Förenta Nationerna skapades har nedrustningsfrågor ägnats avsevärd uppmärksamhet i världsorganisationens arbete. Formellt vid sidan av FN men i praktiken i nära anslutning till organisationen har stormakterna också sinsemellan bedrivit nedrustningsförhandlingar med deltagande av ett begränsat antal andra stater. Till en början deltog endast de allierade i Nato resp. Warszawa-pakten, men på hösten 1961, i samband med det då pågående sextonde ordinarie mötet med FN:s generalförsamling, beslöt Förenta Staterna och Sovjetunionen att skapa ett nytt förhandlingsmaskineri, i vilket alliansfria stater från skilda geografiska områden inbjöds medverka. Stormakternas överenskommelse bekräftades i december 1961 av generalförsamlingen i form av en enhälligt antagen resolution (1722/XVI). Det nya organet skulle bestå av fem företrädare för vardera väst- och östblocken samt åtta alliansfria stater. De utsedda medlemsstaterna uppräknades i resolutionen, nämligen Canada, Frankrike, Förenta Staterna, Italien och Storbritannien från väst, Bulgarien, Polen, Rumänien, Sovjetunionen och Tjeckoslovakien från öst samt Brasilien, Burma, Etiopien, Förenade Arabrepubliken, Indien, Mexico, Nigeria och Sverige representerande de icke-paktanslutna staterna. Det nya organet fick namnet »18-nationskommittén för nedrustning» (»The Eighteen-Nation Committee on Disarmament», ENDC). Namnet kom emellertid att bli något oegentligt, då Frankrike aldrig intog sin plats i kommittén. I praktiken bestod denna således av 17 stater.

På sommaren 1969 utvidgades kommittén med åtta stater, nämligen

Argentina, Japan, Jugoslavien, Marocko, Mongoliet, Nederländerna, Pakistan och Ungern, vilket innebär att 25 stater f. n. deltar i förhandlingarna. Kommitténs namn ändrades till »nedrustningskommitténs konferens» (»Conference of the Committee on Disarmament», CCD). För enkelhetens skull betecknas i fortsättningen såväl ENDC som CCD såsom »nedrustningskommittén».

Nedrustningskommittén sammanträdde första gången i Genève i mars 1962 och har sedan dess fortsatt verksamheten med kortare eller längre uppehåll, huvudsakligen förlagda till tiden för generalförsamlingens behandling av nedrustningsfrågorna. Förhandlingsverksamheten har tidigare väsentligen koncentrerats till frågor rörande kärnvapen och möjligheterna att begränsa dessas utprovning, tillverkning, utplacering och användning. Först i år har större uppmärksamhet ägnats åt andra frågor, t. ex. havsbottnens demilitarisering samt förbud mot biologiska och kemiska stridsmedel.

Inriktningen av arbetet på kärnvapennedrustning har stått i överensstämmelse med av FN:s generalförsamling angiven prioritering. Kärnvapens förstörelseförmåga är enorm. Redan prov med kärnvapen kan innebära hälsorisker för invånarna i stora områden. Medan innehavet av kärnvapen i dag är begränsat till ett litet antal stater, skulle den tekniska och ekonomiska utvecklingen inom ett eller annat årtionde kunna ge en betydligt större krets stater möjligheter att själva tillverka dylika vapen.

Den sistnämnda aspekten föranledde FN:s generalförsamling att redan på hösten 1961 anta en resolution (1965/XVI), som på grund av sin upphovsman, den irländske utrikesministern, kommit att kallas »den irländska resolutionen». I denna uppmanades alla stater att verka för tillkomsten av ett effektivt avtal för att förhindra spridning av kärnvapen till ytterligare stater. Under åren 1965—1968 kom denna fråga att dominera de internationella nedrustningsförhandlingarna.

Från svensk sida har länge gjorts gällande, att en mer eller mindre samtidig lösning av tre olösta spörsmål skulle leda till en »frysning» av kärnvapenläget och kunna utgöra inledningen till en verklig nedrustningsprocess. I ett anförande den 22 januari 1965 inför FN:s generalförsamlings nittonde möte sammanfattade ministern för utrikes ärenden för första gången den svenska tankegången genom att tala om ett »paket» bestående av tre »stopp»: fullständigt provstopp, produktionsstopp och spridningsstopp.

Ett fullständigt provstopp skulle innebära en komplettering av 1963 års s. k. Moskvaavtal, innehållande förbud mot kärnvapensprängningar i atmosfären, i yttre rymden och under vatten, med ett förbud också mot de underjordiska kärnvapenproven, vilka fortsatts i stor omfattning efter det partiella provstoppets tillkomst. Därigenom skulle ytterligare utveckling av kärnvapensystemen försvåras och en kvalitativ frysning av läget inledas.

Produktionsstoppet skulle innebära förbud mot all tillverkning av klyvbart material (plutonium och anriktat uran) för vapenbruk. Därmed skulle lagren av dylikt material för kärnvapentillverkning ej kunna ökas över nuvarande nivå. En kvantitativ frysning skulle uppnås.

Spridningsstoppet, slutligen, skulle också bestå av det tidigare nämnda förbudet för alla stater som ej har kärnvapen att tillverka eller på annat sätt förvärva dem samt förbud för kärnvapenstaterna att överlåta kärnvapen till de kärnvapenfria staterna, således en frysning av antalet kärnvapenstater.

Trots att denna svenska plan fick ett betydande stöd av andra stater såväl i FN som i nedrustningskommittén, accepterade inte stormakterna tanken på det föreslagna paketet utan valde att söka lösa det sistnämnda problemet först.

Under loppet av år 1965 framlade Förenta Staterna och Sovjetunionen var sitt utkast till avtal om förbud mot spridning av kärnvapen. I stor utsträckning var utkasterna likartade, men på en väsentlig punkt skilde de sig, nämligen när det gällde möjligheterna att inom en allians träffa gemensamma arrangemang på kärnvapenområdet. Förenta Staterna önskade enligt sitt förslag lämna möjligheten öppen för NATO att upprätta den då inom alliansen diskuterade multilaterala kärnvapenstyrkan. Sovjetunionen ansåg för sin del att förslaget utgjorde en indirekt form av kärnvapenspridning, som inte kunde tillåtas.

Denna tvistefråga kom att förhindra en uppgörelse mellan stormakterna fram till hösten 1966. Då lät den amerikanska regeringen den sovjetiska förstå, att projektet med den multilaterala kärnvapenstyrkan saknade aktualitet. Verkliga förhandlingar inleddes mellan de amerikanska och sovjetiska delegaterna i Genève, vilka så småningom ledde till en gemensam avtalstext. Denna förelades nedrustningskommittén den 24 augusti 1967 i form av separata, men identiska amerikanska och sovjetiska utkast till ett icke-spridningsfördrag. På en punkt var dock texterna ofullständiga. De saknade nämligen en förutsedd reglering av kontrollen av spridningsförbudets efterlevnad. Oenigheten i kontrollfrågan, som redan då lett till en avsevärd fördröjning med den övriga avtalstextens framläggande, fortsatte hela år 1967 och först i januari 1968 nåddes en uppgörelse mellan stormakterna på den punkten.

Oenigheten i kontrollfrågan föranleddes av svårigheter att på en gång tillgodose det allmänt omfattade kravet på en genuint internationellt administrerad kontroll samt önskemål från vissa av Förenta Staternas allierade bland EEC:s medlemsstater att utnyttja gemenskapens atomenergiorgan Euratom för att inom marknadens stater omhändera kontrollfunktionerna. Den kompromiss som till slut uppnåddes kommer att närmare redovisas i det följande.

Parallellt med de amerikansk-sovjetiska förhandlingarna i bl. a. kon-

trollfrågan diskuterade nedrustningskommittén hösten 1967 stormakternas i augusti framlagda förslag. Detta gav upphov till betydande kritik. Ett flertal ändrings- och tilläggsförslag framlades, framför allt av de åtta icke-paktanslutna medlemsstaternas delegationer. Den svenska delegationen lade redan någon vecka efter stormakternas presentation av huvudförslaget fram ett eget förslag till kontrollartikel. Dess innehåll kommer att redovisas i samband med redogörelsen nedan för kontrollfrågans slutliga lösning.

Stormakterna tog delvis hänsyn till kritiken och i det reviderade och fullständiga förslaget till avtalstext som de amerikanska och sovjetiska delegationerna förelade nedrustningskommittén i januari 1968 hade vissa väsentliga förbättringar åstadkommit från de kärnvapenfria staternas synpunkt. Den kritiska granskningen av förslaget fortsattes emellertid och bl. a. framlades från svensk sida i februari 1968 vid två tillfällen olika ändrings- och tilläggsförslag. Dessa accepterades delvis i den version av avtalsförslaget som de amerikanska och sovjetiska delegationerna presenterade i mars månad och som nedrustningskommittén den 14 mars överlämnade till Förenta Nationerna som bilaga till sin slutrapport i ärendet. Kommittén hade nämligen av generalförsamlingen vid dess ordinarie tjuugoandra möte hösten 1967 uppmanats avsluta behandlingen av icke-spridningsfrågan senast den 15 mars 1968 och lämna församlingen en fullständig redogörelse för förhandlingsläget.

Till nedrustningskommitténs rapport fanns, förutom det nyss nämnda utkastet till avtal, fogat ett av Förenta Staterna och Sovjetunionen tillsammans med Storbritannien i dessa tre staters egenskap av kärnvapenstater i kommittén kort före dess ajournering framlagt förslag till lösning av den av flera stater, dock icke Sverige, resta frågan om politiska säkerhetsgarantier. Denna aspekt av icke-spridningsproblemet kommer jag att särskilt beröra i det följande.

På basis av nedrustningskommitténs rapport återupptog generalförsamlingen i april 1968 sitt föregående december ajournerade tjuugoandra möte. En sammanfattande redogörelse för församlingens behandling av ärendet, som pågick till den 12 juni, har lämnats i utrikesdepartementets sedvanliga tryckta rapport (jfr Aktstycken utgivna av Kungl. Utrikesdepartementet; Ny serie 1:A: 18, s. 10). Jag vill här endast nämna, att även under generalförsamlingens behandling av avtalsutkastet ett antal ändringsförslag framfördes. Några mindre ändringar infördes också i texten, innan den underställdes församlingen för slutgiltigt godkännande. Omröstningen i församlingen den 12 juni 1968 angående den resolution (2373/XXII), till vilken avtalstexten fogats och vari denna anbefalldes för undertecknande och ratificering, utföll så, att resolutionen godkändes med stor majoritet. För resolutionen röstade 95 medlemssater, medan fyra röstade emot (Albanien, Cuba, Tanzania och Zambia) och 21 stater nedlade rösten (Algeriet, Argentina, Bra-

silien, Burma, Frankrike, Indien, Portugal, Saudarabien, Spanien, Uganda och ytterligare ett antal afrikanska stater). Samtliga nordiska stater röstade för resolutionen.

Icke-spridningsfördraget framlades för undertecknande i London, Moskva och Washington den 1 juli 1968. Fördraget i engelsk och fransk originaltext jämte översättning till svenska torde få fogas som *bilaga* till statsrådsprotokollet i detta ärende. Ett betydande antal stater, bl. a. samtliga nordiska utom Sverige, undertecknade redan första dagen. Sverige undertecknade fördraget i de tre nyssnämnda huvudstäderna den 19 augusti 1968. Till den 1 november 1969 hade 91 länder undertecknat, medan 24 länder vid samma tidpunkt ratificerat fördraget, nämligen

Botswana	Mongoliet
Bulgarien	Nigeria
Canada	Norge
Danmark	Nya Zeeland
Ecuador	Polen
Finland	Storbritannien
Irak	Syrien
Irland	Tjeckoslovakien
Island	Ungern
Kamerun	Uruguay
Mauritius	Österrike
Mexico	Östtyskland

Det förtjänar att nämnas, att av de i detta sammanhang särskilt intressanta staterna har hittills bl. a. Argentina, Australien, Brasilien, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Indien, Israel, Japan, Kina, Pakistan, Schweiz, Spanien och Sydafrika inte undertecknat fördraget. Vad beträffar fördragets ursprungliga förslagsställare har kongressbehandlingen avslutats i USA och endast deponeringen av ratifikationsinstrumenten återstår. I Sovjetunionen har Högsta Sovjets utrikesutskott rekommenderat fördragets godkännande och av ratifikationsproceduren återstår presidiets beslut och deponering av instrumenten.

Härmed övergår jag till att redogöra för *icke-spridningsfördragets innehåll*.

I den *inledande delen* uttalar fördragsparterna bl. a. att de förbinder sig att samarbeta för att underlätta att Internationella atomenergiorganets kontroll tillämpas på fredlig kärnenergi verksamhet. Denna passus är av betydelse, eftersom fördragets övriga kontrollbestämmelser i stort sett binder endast de kärnvapenfria staterna (i fortsättningen benämnda *icke-kärnvapenstaterna*). Kärnvapenstaterna har på detta stadium således för eget vidkommande ej velat gå längre beträffande kontroll än detta allmänna principuttalande. Från svensk sida föreslogs under förhandlingarna att även

kärnvapenstaterna skulle underkastas kontroll, vartill jag återkommer vid redogörelsen för artikel III i fördraget. Eftersom förslaget inte antogs, möjliggörs nu bl. a. en fortsättning av samarbetet beträffande kärnvapnens utprovning och tillverkning mellan kärnvapenstaterna inbördes, vilket torde vara en förutsättning för Storbritanniens fortsatta ställning som kärnvapenmakt. Samtidigt har kärnvapenstaterna självfallet möjligheter att unilateralt underkasta sig Internationella atomenergiorganets kontroll beträffande sina egna kärnenergianläggningar för fredliga ändamål. Så har också skett. Förenta Staternas och Storbritanniens regeringar har sålunda i december 1967 avgivit deklARATIONER av innebörd, att anläggningar i resp. stater avsedda uteslutande för fredliga ändamål kommer att underställas internationell kontroll så snart icke-spridningsfördraget trätt i kraft. Sovjetunionen har av ett antal icke-kärnvapenstater, däribland Sverige, uppmanats att ta motsvarande steg, men så har ännu inte skett. Inte desto mindre representerar icke-spridningsfördragets kontrollföreskrifter en positiv utveckling vad beträffar den sovjetiska regeringens inställning till internationell kontrollverksamhet. Det ursprungliga, av Sovjetunionen år 1965 framlagda avtalsförslaget saknade helt kontrollföreskrifter.

I ett annat av uttalandena i fördragstextens inledande del ger parterna sitt stöd åt forskning, utveckling och andra ansträngningar för att främja användningen, inom ramen för Internationella atomenergiorganets kontrollsystem, av instrument och annan teknik, när det gäller att effektivt kontrollera flödet av klyvbart material på vissa strategiska punkter. En betydande forsknings- och experimentverksamhet bedrivs på skilda håll, såväl nationellt som internationellt, för att förenkla och förbilliga kontrollverksamheten utan att effektiviteten eftersätts. På detta område har bl. a. svenska forskare varit verksamma. Med den snabba tillväxten av antalet kärnenergianläggningar skulle kostnaderna för kontrollverksamheten bli orimligt höga, om ej bl. a. en ökad automatisering av denna kan komma till stånd.

I ett annat av uttalandena i den inledande delen tillkännager parterna sin avsikt att vid snarast möjliga tidpunkt uppnå ett stopp för kärnvapenkapprustningen samt att vidta effektiva åtgärder för att uppnå kärnvapennedrustning. Alla stater uppmanas medverka till att detta mål uppnås.

I en följande paragraf, som införts i texten till följd av ett svenskt i nedrustningskommittén i februari 1968 framlagt förslag, erinras om den föresats som uttrycktes av parterna i inledningen till 1963 års partiella provstoppsavtal att söka åstadkomma att alla kärnvapenprov upphör för alltid samt att fortsätta förhandlingarna för att uppnå detta mål. Passusen kan sägas utgöra en påminnelse om en utestående del av det »paket» av åtgärder på kärnvapenområdet, för vilket så länge pläderats från svensk sida.

Fördragets inledande del avslutas med en erinran om att, enligt Förenta

Nationernas stadga, staterna i sina internationella förbindelser måste avstå från hot eller användning av våld, riktat mot någon stats territoriella integritet eller politiska oberoende eller på något annat sätt oförenligt med FN:s syften, samt att upprätthållandet och vidmakthållandet av internationell fred och säkerhet skall främjas med minsta möjliga ianspråktagande för rustningsändamål av världens mänskliga och ekonomiska resurser. Formuleringarna, som bl. a. hämtats ur FN-stadgans artikel 2, går tillbaka på ett av Japans delegation under avtalsförslagets FN-behandling framlagt förslag. Det har offentligt särskilt uppmärksammats i samband med Sovjetunionens invasion av Tjeckoslovakien mindre än två månader efter det att de båda staterna undertecknat fördraget.

I *artikel I* åtar sig de kärnvapenstater, som ansluter sig till fördraget, att icke till någon mottagare överlåta kärnvapen eller andra kärnladdningar eller den direkta eller indirekta kontrollen över sådana vapen eller laddningar samt att inte heller på något sätt bistå, uppmuntra eller förmå någon icke-kärnvapenstat att tillverka eller på annat sätt förvärva kärnvapen eller andra kärnladdningar.

Icke-kärnvapenstaternas motsvarande åtaganden återfinns i *artikel II*. Dessa stater förbinder sig sålunda att inte från någon, vare sig direkt eller indirekt, mottaga kärnvapen eller andra kärnladdningar eller kontroll över sådana vapen eller laddningar. Vidare åtar de sig att inte tillverka eller på annat sätt förvärva kärnvapen eller andra kärnladdningar samt att inte söka eller mottaga bistånd för deras tillverkning.

Dessa två stadganden utgör fördragets huvudbestämmelser. Andra kärnladdningar än kärnvapen specificeras genomgående såsom fallande under förbudet. Under förhandlingarnas gång har det nämligen framkommit att flera stater, som uppgivit sig ej önska anskaffa kärnvapen, likväl förklarat sig intresserade av möjligheten att själva tillverka eller på annat sätt förvärva kärnladdningar att användas för fredliga ändamål. Tillfrågade experter har emellertid varit eniga om uppfattningen, att någon egentlig teknisk skillnad inte existerar mellan en kärnladdning som tillverkats för ett uppgivet fredligt syfte, t. ex. kanalsprängning eller mineralutvinning, och ett kärnvapen av motsvarande storleksordning. Som kommer att framgå av det följande, har kärnvapenstaterna i stället kompletterat det totala förbudet enligt artiklarna I och II med ett erbjudande i fördraget att ställa kärnladdningar till icke-kärnvapenstaternas förfogande på förmånliga villkor för fredliga syften.

Fördragets kontrollföreskrifter återfinns i *artikel III*. Varje icke-kärnvapenstat som är fördragspart förbinder sig enligt första momentet att godta kontroll i syfte att säkerställa att den i fördraget angivna förpliktelsen fullgörs, nämligen att hindra överföring av kärnenergi från fredlig användning till kärnvapen eller andra kärnladdningar. De närmare kontrollföreskrifterna skall anges i ett avtal som varje part skall sluta med Inter-

nationella atomenergiorganet («International Atomic Energy Agency», IAEA, i det följande benämnt IAEA). Såväl atområbränsle, dvs. naturligt uran i olika former, som särskilt klyvbart material, dvs. anriktat uran och plutonium, skall vara underkastat kontroll vare sig det framställs, bearbetas eller används i någon primär kärnteknisk anläggning eller finns utanför någon sådan anläggning.

Alla fördragsparter förbinder sig enligt andra momentet att inte för fredliga ändamål tillhandahålla atområbränsle eller särskilt klyvbart material eller utrustning eller material som särskilt tillverkats för bearbetning, användning eller framställning av särskilt klyvbart material till någon icke-kärnvapenstat, med mindre atområbränslet eller det särskilt klyvbara materialet underkastas kontroll enligt fördraget.

Denna bestämmelse får liksom artikel I effekt även på sådana stater som inte anslutit sig till fördraget. Färdiga kärnvapen eller klyvbart material för tillverkning av kärnvapen kan ju enligt dessa föreskrifter inte anskaffas från en fördragsansluten stat. Endast få icke-kärnvapenmakter är helt självförsörjande beträffande såväl klyvbart material som atomteknologi. Fördraget får härigenom lika mycket karaktären av ett fördragsparternas gemensamma förhindrande av kärnvapens spridning som en serie individuella avståenden från rätten att anskaffa kärnvapen.

I tredje momentet slås fast, att kontrollen skall utövas på ett sådant sätt att parternas möjligheter till ekonomisk och teknisk utveckling eller internationellt samarbete på kärnenergiområdet inte minskas.

I fjärde och sista momentet av artikel III föreskrivs, att icke-kärnvapenstat som är fördragspart skall inleda förhandlingar med IAEA individuellt eller tillsammans med andra stater inom 180 dagar från fördragets ikraftträdande. För stater som deponerar sina ratifikations- eller anslutningsinstrument efter 180-dagarsperiodens slut skall förhandlingarna med IAEA börja senast på dagen för deras deposition. Dessa avtal skall träda i kraft senast 18 månader efter dagen för förhandlingarnas inledande.

Artikelns i fråga ger således IAEA uppdraget att utgöra internationell kontrollinstans. Organisationen, som har sitt säte i Wien, har numera över 100 medlemsstater. Den är knuten till FN-familjen utan att dock formellt vara ett av FN:s fackorgan. Dess uppgift är i huvudsak att bistå medlemsländerna vid utvecklingen av kärnenergin för fredliga ändamål. Dess stadga innehåller därjämte föreskrifter om upprättandet av ett kontrollsystem, vilket ursprungligen huvudsakligen hade till syfte att säkerställa att av IAEA förmedlat klyvbart material användes endast för fredliga syften. Under årens lopp har dock systemet gradvis utvidgats till att omfatta övervakning av överföringar av klyvbart material och andra produkter av betydelse för framställning av kärnenergi också mellan enskilda länder. Detaljerade regler för kontrollens genomförande har utarbetats och godkänts inom organisationen.

Som framgått av den tidigare redogörelsen för förhandlingarnas förlopp har medlemmar av den europeiska ekonomiska gemenskapen hävdats, att det kontrollsystem som upprättats enligt Euratomfördraget fortsättningsvis borde kunna utnyttjas för den detaljerade kontrollen enligt icke-spridningsfördraget inom sextatsmarknaden. Den kompromiss som efter långa förhandlingar till slut uppnåddes torde möjliggöra detta. Det avtal mellan icke-kärnvapenstat som är fördragspart och IAEA om kontrollens närmare genomförande varom talas i artikel III kan nämligen, som framgått av den tidigare redogörelsen, ingås »individuellt eller tillsammans med andra stater». Genom denna formulering torde de Euratomstater som inte är kärnvapenstater, dvs. samtliga utom Frankrike, ges möjlighet att nå en gemensam uppgörelse med IAEA om kontrollens närmare genomförande. Det enda kriteriet som anges för de bilaterala avtalen är att dessa skall stå i överensstämmelse med IAEA:s stadga. Denna föreskrift anses komma att tolkas så, att ett bilateralt avtal mellan Euratom-staterna och IAEA, som nyss nämnts, kommer att innehålla möjligheter för Euratom att även i fortsättningen bedriva den detaljerade övervakningen av kärnenergivverksamheten inom sextatsmarknadens område med rapporteringsskyldighet till IAEA och rätt för detta att punktvis företa kontroll inom området. Denna lösning är emellertid än så länge en konstruktion, byggd på en tolkning av kontrollartikelns tämligen oklara formuleringar samt de närmast berörda staternas uttalanden under förhandlingarnas gång.

Konstruktionen av artikel III är märklig också så till vida som fördragsparterna alltjämt inte har någon säker uppfattning om hur kontrollsystemet i detalj kommer att tillämpas i olika länder. Från svensk sida har starkt hävdats, att det bl. a. ur konkurrenssynpunkt är av synnerlig vikt att kontrollåtgärderna blir i princip lika för alla parter så att inte t. ex. kommersiella fördelar kan uppnås på grund av olikheter i kontrollreglerna.

Som tidigare nämnts, framlade den svenska delegationen kort efter det att stormakterna i augusti 1967 presenterat det ursprungliga gemensamma avtalsutkastet ett eget förslag till kontrollartikel. Jag framhöll vid framläggandet av förslaget i nedrustningskommittén, att detta borde ses som ett praktiskt bidrag för att underlätta kommitténs fortsatta överläggningar. Stormakterna hade som nämnts vid den tidpunkten ännu inte kunnat enas om någon kontrollföreskrift. Det svenska förslaget innehöll tre principiellt viktiga punkter.

1. Det genuint internationella kontrollsystemet, administrerat av IAEA, borde utgöra det enda för kontrollen enligt fördraget ansvariga systemet.

2. Av praktiska skäl borde en viss övergångstid godtas för att existerande bilaterala och regionala kontrollavtal skulle kunna föras in under IAEA:s system.

3. Importen av atområbränsle och särskilt klyvbart material till alla för-

dragsparter, således även kärnvapenstaterna, borde vara underkastad kontroll.

Det sistnämnda stadgandet innebar, att all export och import av klyvbart material måste avse fredlig användning, och skulle, om det godtagits, ha haft en icke obetydlig nedrustningseffekt. De brittiska och franska kärnvapenarsenalernas fortsatta uppbyggnad skulle exempelvis ha avsevärt försvårats. Enligt förslaget skulle därutöver icke-kärnvapenstaternas kärnenergianläggningar varit underkastade IAEA-kontroll på samma sätt som enligt den slutligen antagna artikel III, varjämte kärnvapenstaterna skulle påtagit sig sådan kontroll över sina anläggningar för fredliga ändamål i en takt som de själva skulle ha bestämt.

Ehuru detta förslag möttes med betydande sympati från ett antal icke-kärnvapenstaters sida, fick det dessvärre ingen egentlig betydelse under de bilaterala amerikansk-sovjetiska förhandlingar som så småningom ledde fram till kontrollföreskrifterna i deras slutliga utformning. Om framför allt principen om kontroll över alla överföringar av klyvbart material hade beaktats, hade kontrollbestämmelsernas värde ur nedrustningssynpunkt väsentligt ökat.

Det svenska förslaget förutsåg att icke-kärnvapenstaternas hela kärnenergiv verksamhet skulle kontrolleras. Fördragstexten föreskriver kontroll bara över sådan verksamhet för fredliga ändamål, vilket innebär att vissa typer av militär kärnenergiv verksamhet, t. ex. framdrivning av ubåtar och framställning av klyvbart material för export till kärnvapenmakter, vilka inte är förbjudna i fördraget, kan undantas från kontroll. Ehuru man allmänt insåg att den nuvarande skrivningen kunde minska kontrollens effektivitet och skapa osäkerhet beträffande fördragets efterlevnad, lät man sekretesshänsynen i denna verksamhetssektor gå före.

I fördragets *artikel IV* fastslås parternas oförytterliga rätt att utan diskriminering få bedriva forskning och utnyttja kärnenergin för fredliga ändamål. Alla fördragsparter förbinder sig att underlätta och har rätt att delta i fullständigast möjliga utbyte av utrustning, material samt vetenskaplig och teknisk information för kärnenergens fredliga användning. De fördragsparter som har möjligheter att lämna bidrag till den fortsatta utvecklingen av kärnenergens utnyttjande, särskilt inom fördragsanslutna icke-kärnvapenstater, åläggs att göra detta, allt under vederbörligt hänsynstagande till behoven inom världens utvecklingsområden.

Bestämmelsen kan sägas utgöra en form av garanti för att fördragspart inte skall lida skada i ekonomiskt eller tekniskt hänseende därför att den avstår från att anskaffa kärnvapen. Särskilt flertalet u-länder torde fästa stort avseende vid detta stadgande. Icke-spridningsfördraget och den omfattande offentliga diskussionen omkring detta torde ha haft bl. a. den följderna att många staters uppmärksamhet i ökad utsträckning riktats mot

kärnenergins möjligheter att påskynda deras ekonomiska och tekniska utveckling.

Artikel V behandlar frågan om kärnvapensprängningar för fredliga ändamål. Fördragsparterna förbinder sig att säkerställa att de möjliga fördelarna av en fredlig tillämpning av kärnexplosioner kommer de icke-kärnvapenstater som är fördragsparter till godo under icke-diskriminerande betingelser. Detta skall ske under lämplig internationell insyn och genom lämpliga internationella procedurer. Det föreskrivs vidare i artikeln, att kostnaderna för utnyttjade kärnladdningar skall hållas så låga som möjligt och inte avse ersättning för forskning eller utveckling. Kärnladdningarna skall kunna erhållas antingen genom ett lämpligt internationellt organ, på grundval av ett internationellt avtal, eller direkt från kärnvapenstat genom ett bilateralt avtal.

Artikeln behandlar en av de i samband med fördragets tillkomst mest kontroversiella punkterna. Ehuru tekniken med att utnyttja kärnladdningar för fredliga ändamål allttjämt befinner sig på experimentstadiet, har den blivit föremål för stor publicitet och gett anledning till stora förhoppningar. Den amerikanska atomenergikommissionen bedriver sedan ett antal år tillbaka ett omfattande försöksprogram och det är främst detta som gett upphov till uppmärksamheten. Bland de möjligheter att utnyttja kärnladdningar som undersökts må nämnas sprängningar av djupa hål för att frigöra annars otillgängliga gas- och oljeförekomster, vidare stora anläggningsprojekt såsom kanal- och hamnanläggningar. Det har sagts att en ny Panama-kanal måhända skulle kunna byggas med hjälp av kärnsprängningar. De praktiska svårigheterna förefaller dock allttjämt betydande, bl. a. på grund av den genom en kärnexplosion utlösta radioaktiviteten. Enligt det partiella provstoppsavtalet är varje åtgärd som leder till spridning av radioaktivitet utanför det lands territorium, där åtgärden vidtas, förbjuden.

Från svensk sida hade man önskat ifrågavarande artikel något annorlunda utformad. Formella ändringsförslag framlades av delegationen under förhandlingarna i nedrustningskommittén. De vann emellertid inte stormakternas beaktande. Förslagen fördes fram på nytt, likaledes utan resultat, under avtalsutkastets behandling i FN:s generalförsamling. Syftet med de svenska ändringsförslagen var dels att underlätta en slutlig reglering av de fredliga kärnvapensprängningarnas genomförande i samband med ingåendet av ett fullständigt provstoppsavtal, dels att säkerställa att den nya tekniken skulle komma alla stater till godo på en verkligt internationell grundval. Från svensk sida ville man sålunda i det senare hänseendet stärka det internationella inflytandet på beslutsprocessen och undanröja möjligheten till bilaterala uppgörelser mellan en kärnvapenstat och en icke-kärnvapenstat utanför den internationella proceduren. Givetvis kan bilaterala avtal täcka det praktiska genomförandet. I artikeln, som den nu är utformad, ges kärnvapenstaterna full frihet att utan insyn utföra kärnsprängningar inom

eget område. Ett förbud häremot måste åstadkommas i samband med att överenskommelse ingås om förbud mot de underjordiska kärnvapenproven. Till ett sådant förbud bör fogas undantagsbestämmelser för sådana fredliga explosioner som godkänts av en internationell instans.

I artikeln förutses att förhandlingarna om ett eller flera internationella avtal för att närmare reglera genomförandet av artikelns bestämmelser skall inledas så snart som möjligt efter det att icke-spridningsfördraget trätt i kraft. Avsikten torde vara, att IAEA skall ges en betydande roll när det gäller artikelns tillämpning. Förberedelser härför har inletts inom organisationen på basis av ett beslut av dess styrande organ föregående år. Även FN:s sekretariat har på grundval av en hösten 1968 av generalförsamlingen antagen resolution inlett en utredning om IAEA:s befattning med kärnexplosioner för fredliga syften.

I *artikel VI* återfinns ett av fördragets väsentligaste stadganden. Varje fördragspart förbinder sig att i uppriktig avsikt fortsätta förhandlingar om effektiva åtgärder med avseende på kärnvapenkapprustningens snara upphörande och på kärnvapenedrustning samt om ett avtal om allmän och fullständig nedrustning under noggrann och effektiv internationell kontroll. I det ursprungligen av stormakterna framlagda utkastet återfanns ett motsvarande stadgande endast i avtalets inledande del. Övriga medlemmar i nedrustningskommittén hävdade emellertid med stor majoritet att förpliktelsen att fortsätta nedrustningsförhandlingarna borde inskrivas i själva avtalstexten. Den mexikanska delegationen framlade ett formellt tilläggsförslag härom, som stöddes från bl. a. svensk sida. Med någon mindre ändring inkorporerades detta förslag av Förenta Staterna och Sovjetunionen i deras i januari 1968 framlagda reviderade avtalsutkast.

I *artikel VII* uttalas, att ingenting i icke-spridningsfördraget skall påverka rätten för en grupp av stater att sluta regionala avtal för att säkerställa fullständig frånvaro av kärnvapen inom deras resp. territorier. Härmed avses regionala avtal om kärnvapenfria zoner. Ett första sådant avtal, avseende Antarktis, ingicks år 1959. År 1967 träffades en sådan överenskommelse mellan de latinamerikanska staterna, det s. k. Tlatelolco-fördraget, enligt vilket Latinamerika görs till en kärnvapenfri zon.

Inte heller denna bestämmelse fanns med i det ursprungliga förslaget annat än som ett principuttalande i den inledande delen. På förslag av den mexikanska delegationen inkorporerades detta i själva avtalstexten.

Artikel VIII behandlar ändringar av fördraget. Varje fördragspart kan föreslå sådana. För att bli giltig måste emellertid en ändring godkännas av en majoritet av alla fördragsparter, inbegripet samtliga till fördraget anslutna kärnvapenstater samt de av de övriga fördragsparterna som vid tidpunkten då ändringsförslaget cirkuleras är medlemmar av IAEA:s styrelse, f. n. 25 stater. Möjligheten att genomföra ändringar torde genom detta förfarande ha blivit starkt begränsad.

I artikeln föreskrivs vidare, att fem år efter fördragets ikraftträdande en konferens skall äga rum mellan parterna för att granska hur detta fungerar i avsikt att vinna förvissning om att föresatserna enligt dess inledning och bestämmelser förverkligas. Sådana granskningskonferenser skall därefter kunna äga rum med fem års mellanrum, om en majoritet av parterna begär det.

Det sistnämnda stadgandet är ett tillägg till det ursprungliga avtalsutkastet och grundar sig på ett av den svenska delegationen framlagt förslag. Den granskningskonferens som således förutses äga rum efter fem år ger ökad betydelse åt den tidigare redovisade artikel VI angående fortsatta nedrustningsförhandlingar. Den kan komma att tjäna som ytterligare påtryckningsmedel på stormakterna när det gäller att åstadkomma resultat med dessa förhandlingar.

Artikel IX innehåller bestämmelserna om undertecknande, anslutning, ratificering och ikraftträdande. Depositariestater är Förenta Staterna, Storbritannien och Sovjetunionen, vilket möjliggör för alla stater, oberoende av om de erkänts av samtliga dessa tre stater, att ansluta sig till fördraget. Detta träder i kraft sedan depositariestaterna samt 40 andra stater, som undertecknat fördraget, deponerat sina ratifikationsinstrument.

Artikeln definierar vidare en kärnvapenstat som en stat som har tillverkat och sprängt en kärnladdning före den 1 januari 1967. Andra stater än Förenta Staterna, Sovjetunionen, Storbritannien, Frankrike och Kina betraktas sålunda som icke-kärnvapenstater. Paragrafen avser att hindra icke-kärnvapenstater att ändra status före ett undertecknande av avtalet genom att spränga en kärnladdning.

Artikel X anger att varje fördragspart har rätt att under utövande av sin nationella suveränitet uppsäga fördraget, om den finner att extraordinära händelser som hänger samman med det ämne som behandlas i fördraget äventyrat dess högsta intressen. Uppsägningstiden är tre månader. Redogörelse för skälen till uppsägningen skall lämnas övriga fördragsparter och FN:s säkerhetsråd.

I samma artikel anges också fördragets giltighetstid. Efter det att detta varit i kraft i 25 år skall en konferens sammankallas för att genom majoritetsbeslut avgöra om det skall bestå på obestämd tid eller om det skall förlängas för ytterligare en eller flera bestämda perioder.

Fördragets *artikel XI*, slutligen, innehåller bl. a. uppgifter om de språk på vilka fördraget upprättats.

Som jag tidigare framhållit, har frågan om säkerhetsgarantier för icke-kärnvapenstaterna tagits upp utanför själva fördragets ram. Jag skall här i korthet orientera om den lösning stormakterna enats om. Under förhandlingarnas lopp framförde ett antal icke-kärnvapenstater krav på garantier från de kärnvapenstater som anslöt sig till ett icke-spridningsfördrag, att dessa skulle komma en fördragsansluten icke-kärnvapenstat till undsättning

om denna angreps eller hotades med kärnvapen av utanför fördraget stående stat. Andra stater gjorde gällande, att kärnvapenstaternas garanti borde få den formen att de i samband med fördraget åtog sig att icke angripa eller hota de till fördraget anslutna icke-kärnvapenstaterna med kärnvapen. Tilläggsförslag, vari båda dessa former av förklaringar av kärnvapenstaterna återgavs, framfördes under förhandlingarnas gång. Den senare formen av garanti återfinns f. ö. i det tidigare nämnda Tlatelolco-fördraget i form av ett tilläggsprotokoll, som kärnvapenstaterna anmodats underteckna. Hitills har dock endast Förenta Staterna och Storbritannien gjort detta.

De tre i förhandlingarna deltagande kärnvapenstaterna valde emellertid som nämnts att lösa denna fråga utanför själva fördraget. Kort före ajourneringen av nedrustningskommitténs förhandlingar om fördragstexten i mars 1968 framlade sålunda Förenta Staterna, Sovjetunionen och Storbritannien ett gemensamt förslag. Detta hade formen av en resolution av FN:s säkerhetsråd, i vilken rådet konstaterar att ett angrepp eller hot om angrepp med kärnvapen mot en icke-kärnvapenstat skapar en situation, i vilken rådet, särskilt dess permanenta medlemmar som samtidigt är kärnvapenstater, måste handla omedelbart i överensstämmelse med sina åtaganden enligt FN-stadgan. Vidare välkomnar rådet de deklARATIONER som vissa medlemmar avgivit om omedelbart bistånd enligt FN-stadgan till icke-kärnvapenstat som är fördragspart och som angrips eller hotas med angrepp med kärnvapen. Rådet bekräftar slutligen, enligt förslaget, den rätt till individuellt och kollektivt självförsvar i händelse av väpnat angrepp, som erkänns i FN-stadgans artikel 51, till dess säkerhetsrådet vidtagit nödiga åtgärder för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. I anslutning till resolutionen skulle vidare de tre kärnvapenstaterna i säkerhetsrådet avge likalydande deklARATIONER, i vilka de bekräftar sin avsikt att söka åstadkomma en omedelbar aktion av rådet till hjälp åt varje till icke-spridningsfördraget ansluten icke-kärnvapenstat, som angrips eller hotas med kärnvapen.

Fastän detta förslag till lösning av frågan om säkerhetsgarantier kritiserades av ett antal stater under ärendets behandling i FN:s generalförsamling såsom ofullständigt och ägnat att leda till felaktiga tolkningar av FN-stadgan, förelade de tre kärnvapenstaterna det likväl i oförändrat skick för säkerhetsrådet omedelbart efter generalförsamlingens omröstning angående fördragstexten. Efter en kort debatt i rådet, under vilken förslaget på nytt kritiserades av flera av de kärnvapenfria rådsmedlemmarna, godkändes resolutionsförslaget (res. 255/1968) den 19 juni 1968 av rådet med tio röster för, ingen emot och fem nedlagda röster, nämligen Algeriet, Brasilien, Frankrike, Indien och Pakistan.

Icke-spridningsfördragets tillkomst får anses utgöra en betydelsefull internationell händelse. I ett uttalande den 24 augusti 1967, således samma dag de amerikanska och sovjetiska delegationerna i Genève framlade de ursprungliga identiska avtalsutkasterna, gav den svenska regeringen uttryck för sin

tillfredsställelse över framläggandet och framhöll, att dessa utkast var det mest positiva som inträffat på nedrustningsområdet sedan det partiella provstoppsavtalets tillkomst år 1963. Regeringen bekräftade också Sveriges beredvillighet att på ett konstruktivt sätt bidra till att det slutliga avtalsförslaget blev effektivt och godtagbart för största möjliga antal stater. Slutligen uttrycktes regeringens förhoppning, att ett icke-spridningsfördrag skulle vara ett steg på vägen mot ett fortsatt framgångsrikt nedrustningsarbete på kärnvapenområdet.

Som framgått av den tidigare redogörelsen hade vårt land tillfälle, framför allt som en av medlemmarna av nedrustningskommittén, att ta aktiv del i de förhandlingar som ledde till den slutliga fördragstexten. Det är att beklaga att vi på två punkter inte fick gehör för våra synpunkter, nämligen med avseende på kontrollartikelns innehåll samt utformningen av reglerna för att utnyttja kärnsprängningar för fredliga ändamål. I båda fallen vägrade kärnvapenstaterna att för sin del låta sig bindas av bestämmelser som i fördraget gäller för icke-kärnvapenstaterna. Deras logiskt hållbara, men politiskt otillfredsställande skäl härför torde ha varit, att sådana bindningar går utöver fördragets huvudsyfte att förhindra spridning av kärnvapen till ytterligare stater.

Trots att fördraget inte är helt utformat så som man från svensk sida skulle ha velat se det, vill jag tillstyrka att Sverige ratificerar fördraget. I ett uttalande den 15 augusti 1968 i samband med beslutet om fördragets undertecknande framhöll regeringen, att »en svensk anslutning står i överensstämmelse med vår allmänna linje att efter förmåga medverka till avspänning och avrustning i världen. Fördraget bör kunna bidra till internationell stabilitet och underlätta vidare åtgärder för ett snart slut på kapprustningen och för nedrustning på kärnvapenområdet.»

Detta uttalande står sig enligt min mening också i dag. Kort efter det att det gjordes inträffade som bekant händelser som ledde till en försämring av den internationella situationen. Man kan ännu inte påstå att en fullständig återgång skett till det relativt gynnsamma läge som rådde i Europa omedelbart före Sovjetunionens invasion av Tjeckoslovakien.

Om icke-spridningsfördraget skall kunna bidra till avspänning i Europa, fordras självfallet att de betydelsefulla icke-kärnvapenstaterna inom området ansluter sig till det. Till denna krets hör Sverige. Våra nordiska grannländer ratificerade fördraget på ett tidigt stadium. Av övriga europeiska länder har Bulgarien, Irland, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien, Ungern, Österrike och Östtyskland hittills ratificerat. Samtliga betydelsefulla icke-kärnvapenstater i Europa har undertecknat fördraget utom Förbundsrepubliken Tyskland och Schweiz. Det är min starka förhoppning, att dessa länder snarast kommer att göra det. De uttalanden som nyligen gjorts av den nya regeringen i Bonn synes ge anledning till viss optimism. Framför allt utan en västtysk anslutning kan nämligen inte den eftersträvade

avspänningseffekten uppnås. Förbundsrepubliken är visserligen gentemot sina allierade förpliktad att inte på sitt område tillverka kärnvapen, men förpliktelsens utsträckande till ett genuint internationellt åtagande skulle utan tvivel öka framför allt de östeuropeiska staternas tillit till den västtyska regeringens avspänningspolitik.

Det är synnerligen angeläget, att det politiska klimatet i Europa förbättras. En mera allmän anslutning till icke-spridningsfördraget skulle, som jag nyss framhållit, kunna bli av avsevärd betydelse för att uppnå detta. Vi bör från svensk sida inte undandra oss vår medverkan härtill. Kanske kan en svensk ratificering också komma att åberopas som exempel, när det gäller för andra europeiska stater att ta motsvarande steg.

För en icke-kärnvapenstat medför anslutning till icke-spridningsfördraget skyldighet att inom viss tid — i regel längst två år från fördragets ikraftträdande — träffa avtal med IAEA om kontroll i enlighet med fördragets artikel III. Detta innebär att IAEA kommer att utöva kontroll av atområnbränsle och särskilt klyvbart material inom vederbörande land i överensstämmelse med IAEA:s stadga och dess kontrollsystem. Det har i den offentliga diskussionen ibland gjorts gällande att fördraget härigenom skulle försätta de icke-kärnvapenstater som ansluter sig i ett sämre läge i fråga om att utnyttja kärnenergin för fredliga ändamål. Man har särskilt pekat på att den internationella kontroll som icke-kärnvapenländerna ensidigt underkastar sig skulle kunna få en hämmande inverkan på dessa länders handel och industriella aktivitet på kärnenergiområdet, t. ex. genom att försvåra upprätthållandet av kommersiell sekretess eller genom att ingripa i den normala driften vid atomanläggningar av olika slag.

Denna diskussion om icke-spridningsfördragets eventuella diskriminerande verkningar avspeglar det förhållandet att fördraget berör stora ekonomiska och försörjningsmässiga intressen. Detta gäller inte minst för Sveriges del, eftersom vårt land intar en framträdande roll i fråga om att utnyttja kärnenergin kommersiellt. Man räknar nu med att den svenska elförsörjningen omkring år 1980 kommer att till nära hälften vara baserad på kärnkraft och förutsätta en omfattande import av kärnbränsle. Vidare har svensk tillverkande industri ett stort intresse av att kunna exportera reaktorer, bränsle och olika komponenter till kärnkraftanläggningar.

Mot bakgrund härav har från svensk sida i olika sammanhang hävdats att ett internationellt kontrollsystem inte får tillämpas på ett sätt som medför hinder för den tekniska utvecklingen eller för handeln med varor och tjänster på kärnenergiområdet. Som framgått av den tidigare redogörelsen har denna ståndpunkt också stöd i texten till icke-spridningsfördraget. En allmän anslutning till fördraget bör enligt min mening kunna bidra till att skapa enhetliga villkor för olika länders verksamhet i fråga om atomenergins utnyttjande för fredliga ändamål. En annan effekt skulle bli att det

säkerhetspolitiska ansvaret genom IAEA-kontrollens införande lyfts över från individuella exportländer till en internationell organisation.

Jag vill framhålla att åtaganden i fråga om kontroll som Sverige gör genom en anslutning till fördraget inte innebär något principiellt nytt. Redan vid Sveriges anslutning år 1957 till stadgan för IAEA förutsattes att säkerhetskontroll skulle komma att knytas till eventuellt bistånd från IAEA:s sida (prop. 1957: 75, UU 4, rskr 201). De bilaterala avtal om samarbete beträffande atomenergins fredliga utnyttjande som Sverige slutit med Canada, Finland, Förenta Staterna, Schweiz och Storbritannien innehåller bestämmelser om bilateral kontroll över material m. m. som levererats enligt avtalen. I avtalen förutsätts att denna kontroll efter hand skall överlåtas på IAEA och diskussioner om en sådan överlåtelse pågår. Till skillnad från kontrollen enligt nu gällande avtal kommer emellertid sådan kontroll som följer av en svensk anslutning till icke-spridningsfördraget att omfatta allt material inom landet.

De åtaganden som Sverige gör genom en anslutning till fördraget medför skyldighet för svenska staten att tillse att innehavare av material inom landet inte vidtar åtgärder som står i strid mot fördragets bestämmelser. Den koncessionslagstiftning som gäller på området — atomenergilagen (1956: 306) med tillhörande författningar — torde i detta hänseende erbjuda ett tillfredsställande underlag, bl. a. genom att göra möjligt för Kungl. Maj:t att upphäva eller knyta ytterligare villkor till redan meddelade tillstånd. Atomenergilagen ger även svensk myndighet de befogenheter som behövs för att den internationella kontrollen skall kunna tillämpas i vårt land. I sammanhanget kan nämnas att tillsynsmyndigheten enligt lagen — som f. n. är delegationen för atomenergifrågor — nyligen försöksvis infört ett administrativt system för kontroll av kärnmaterial i Sverige. Systemet, som avses generellt träda i kraft den 1 juli 1970, har utformats så att det skall kunna ge erforderligt underlag för redovisning enligt ett framtida kontrollavtal med IAEA.

Genom en svensk ratifikation av icke-spridningsfördraget sanktioneras internationellt sett statsmakternas beslut att inte anskaffa kärnvapen. Jag vill i detta sammanhang erinra om riksdagens godkännande den 22 maj 1968 av regeringens i prop. 1968: 110 gjorda bedömning, att det f. n. inte ligger i vårt lands säkerhetspolitiska intresse att anskaffa kärnladdningar (SU 122, rskr 281, L²U 37, rskr 287). Den inskränkning av vår handlingsfrihet som en anslutning till icke-spridningsfördraget innebär, går inte utöver statsmakternas nyssnämnda beslut. Ehuru anslutningen givetvis bör syfta till att ha varaktig verkan, må erinras om att fördraget kan uppsägas med tre månaders varsel om fördragspart finner »att extraordinära händelser, sammanhängande med det ämne som avhandlas i detta fördrag, har äventyrat dess högsta intressen». Det ankommer på varje fördragspart att

suveränt avgöra, vad som är att betrakta som extraordinära händelser i fördragets mening.

Fördragets största värde synes mig ligga i att det kan gynnsamt påverka det internationella klimatet och skapa bättre förutsättningar för fortsatta internationella nedrustningsöverenskommelser, framför allt på kärnvapenområdet. En svensk anslutning till fördraget skulle öka våra möjligheter att med hänvisning till dess bestämmelser om fortsatta nedrustningsförhandlingar utöva påtryckningar på de för utvecklingen i stort ansvariga stormakterna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

godkänna det av Förenta Nationernas generalförsamling den 12 juni 1968 antagna fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

*Bilaga***Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons**

The States concluding this Treaty, hereinafter referred to as the "Parties to the Treaty",

Considering the devastation that would be visited upon all mankind by a nuclear war and the consequent need to make every effort to avert the danger of such a war and to take measures to safeguard the security of peoples,

Believing that the proliferation of nuclear weapons would seriously enhance the danger of nuclear war,

In conformity with resolutions of the United Nations General Assembly calling for the conclusion of an agreement on the prevention of wider dissemination of nuclear weapons,

Undertaking to co-operate in facilitating the application of International Atomic Energy Agency safeguards on peaceful nuclear activities,

Expressing their support for research, development and other efforts to further the application, within the framework of the International Atomic Energy Agency safeguards system, of the principle of safeguarding effectively the flow of source and special fissionable materials by use of instruments and other techniques at certain strategic points,

Traité sur la non-prolifération des armes nucléaires

Les Etats qui concluent le présent traité, ci-après dénommés les «parties au traité»,

Considérant les dévastations qu'une guerre nucléaire ferait subir à l'humanité entière et la nécessité qui en résulte de ne ménager aucun effort pour écarter le risque d'une telle guerre et de prendre des mesures en vue de sauvegarder la sécurité des peuples,

Persuadés que la prolifération des armes nucléaires augmenterait considérablement le risque de guerre nucléaire,

En conformité avec les résolutions de l'Assemblée générale de l'Organisation des Nations Unies demandant la conclusion d'un accord sur la prévention d'une plus grande dissémination des armes nucléaires,

S'engageant à coopérer en vue de faciliter l'application des garanties de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique aux activités nucléaires pacifiques,

Exprimant leur appui aux efforts de recherche, de mise au point et autres visant à favoriser l'application, dans le cadre du système de garanties de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique, du principe d'une garantie efficace du flux de matières brutes et de produits fissiles spéciaux grâce à l'emploi d'instruments et autres moyens techniques en certains points stratégiques,

Översättning

Fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen

*De fördragslutande staterna, här-
efter betecknade »fördragsparterna»,*

som beaktar den förödelse som skulle drabba hela mänskligheten genom ett kärnvapenkrig samt den härav följande nödvändigheten att vidtaga varje ansträngning för att avvända faran för ett sådant krig och att vidtaga åtgärder för att garantera folkens säkerhet,

som anser att spridningen av kärnvapen skulle allvarligt öka faran för kärnvapenkrig,

i överensstämmelse med Förenta Nationernas generalförsamlings resolutioner, vari krävs att ett avtal om förhindrande av vidare spridning av kärnvapen träffas,

som förbinder sig att samarbeta för att underlätta att Internationella atomenergiorganets kontroll tillämpas på fredlig kärnenergivverksamhet,

som uttalar sitt stöd för forskning, utveckling och andra ansträngningar för att främja tillämpningen, inom ramen för Internationella atomenergiorganets kontrollsystem, av principen att effektivt kontrollera flödet av atområbränsle och särskilt klyvbart material genom användning av instrument och annan teknik på vissa strategiska punkter,

Affirming the principle that the benefits of peaceful applications of nuclear technology, including any technological by-products which may be derived by nuclear-weapon States from the development of nuclear explosive devices, should be available for peaceful purposes to all Parties to the Treaty, whether nuclear-weapon or non-nuclear-weapon States,

Convinced that in furtherance of this principle, all Parties to the Treaty are entitled to participate in the fullest possible exchange of scientific information for, and to contribute alone or in co-operation with other States to, the further development of the applications of atomic energy for peaceful purposes,

Declaring their intention to achieve at the earliest possible date the cessation of the nuclear arms race and to undertake effective measures in the direction of nuclear disarmament,

Urging the co-operation of all States in the attainment of this objective,

Recalling the determination expressed by the Parties to the 1963 Treaty banning nuclear weapon tests in the atmosphere, in outer space and under water in its Preamble to seek to achieve the discontinuance of all test explosions of nuclear weapons for all time and to continue negotiations to this end,

Desiring to further the easing of international tension and the strengthening of trust between States in order to facilitate the cessation of

Affirmant le principe selon lequel les avantages des applications pacifiques de la technologie nucléaire, y compris tous sous-produits technologiques que les Etats dotés d'armes nucléaires pourraient obtenir par la mise au point de dispositifs nucléaires explosifs, devraient être accessible, à des fins pacifiques, à toutes les parties au traité, qu'il s'agisse d'Etats dotés ou non dotés d'armes nucléaires,

Convaincus qu'en application de ce principe, toutes les parties au traité ont le droit de participer à un échange aussi large que possible de renseignements scientifiques en vue du développement plus poussé des utilisations de l'énergie atomique à des fins pacifiques, et de contribuer à ce développement à titre individuel ou en coopération avec d'autres Etats,

Déclarant leur intention de parvenir au plus tôt à la cessation de la course aux armements nucléaires et de prendre des mesures efficaces dans la voie du désarmement nucléaire,

Demandant instamment la coopération de tous les Etats en vue d'atteindre cet objectif,

Rappelant que les parties au traité de 1963 interdisant les essais d'armes nucléaires dans l'atmosphère, dans l'espace extra-atmosphérique et sous l'eau ont, dans le préambule dudit traité, exprimé leur détermination de chercher à assurer l'arrêt de toutes les explosions expérimentales d'armes nucléaires à tout jamais et de poursuivre les négociations à cette fin,

Désireux de promouvoir la détente internationale et le renforcement de la confiance entre Etats afin de faciliter la cessation de la fabrication

som fastslår principen att fördelarna av kärnteknologins fredliga tillämpning, inbegripet varje teknisk biprodukt som kärnvapenstater kan utvinna vid utvecklingen av kärnladdningar, skall vara tillgängliga för fredliga ändamål för alla fördragsparter, vare sig de är kärnvapenstater eller icke-kärnvapenstater,

som är övertygade att, för att främja denna princip, alla fördragsparter är berättigade att delta i fullständigast möjliga utbyte av vetenskaplig information för, och att ensamma eller i samarbete med andra stater bidra till, den vidare utvecklingen av kärnenergens fredliga tillämpning,

som tillkännager sin avsikt att vid snarast möjliga tidpunkt uppnå ett stopp för kärnvapenkapprustningen samt att vidtaga effektiva åtgärder i riktning mot kärnvapenedrustning,

som yrkar på alla staters medverkan till att detta mål uppnås,

som erinrar om den föresats som uttrycktes av parterna i inledningen till 1963 års avtal om förbud mot kärnvapenprov i atmosfären, i yttre rymden och under vatten, att söka åstadkomma att alla provsprängningar av kärnvapen upphör för alltid samt att fortsätta förhandlingar för att uppnå detta mål,

som önskar främja internationell avspänning och stärkandet av förtroendet mellan stater för att underlätta att kärnvapentillverkningen

the manufacture of nuclear weapons, the liquidation of all their existing stockpiles, and the elimination from national arsenals of nuclear weapons and the means of their delivery pursuant to a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control,

Recalling that, in accordance with the Charter of the United Nations, States must refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations, and that the establishment and maintenance of international peace and security are to be promoted with the least diversion for armaments of the world's human and economic resources;

Have agreed as follows:

Article I

Each nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes not to transfer to any recipient whatsoever nuclear weapons or other nuclear explosive devices or control over such weapons or explosive devices directly, or indirectly; and not in any way to assist, encourage, or induce any non-nuclear-weapon State to manufacture or otherwise acquire nuclear weapons or other nuclear explosive devices, or control over such weapons or explosive devices.

Article II

Each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes not to receive the transfer from any

d'armes nucléaires, la liquidation de tous les stocks existants desdites armes, et l'élimination des armes nucléaires et de leurs vecteurs des arsenaux nationaux en vertu d'un traité sur le désarmement général et complet sous un contrôle international strict et efficace,

Rappelant que, conformément à la charte des Nations Unies, les Etats doivent s'abstenir, dans leurs relations internationales, de recourir à la menace ou à l'emploi de la force, soit contre l'intégrité territoriale ou l'indépendance politique de tout Etat, soit de toute autre manière incompatible avec les buts des Nations Unies, et qu'il faut favoriser l'établissement et le maintien de la paix et de la sécurité internationales en ne détournant vers les armements que le minimum des ressources humaines et économiques du monde,

Sont convenus de ce qui suit :

Article I

Tout Etat doté d'armes nucléaires qui est partie au traité s'engage à ne transférer à qui que ce soit, ni directement ni indirectement, des armes nucléaires ou autres dispositifs nucléaires explosifs, ou le contrôle de telles armes ou de tels dispositifs explosifs, et n'aider, n'encourager ni inciter d'aucune façon un Etat non doté d'armes nucléaires, quel qu'il soit, à fabriquer ou acquérir de quelque autre manière des armes nucléaires ou autres dispositifs nucléaires explosifs, ou le contrôle de telles armes ou de tels dispositifs explosifs.

Article II

Tout Etat non doté d'armes nucléaires qui est partie au traité s'engage à n'accepter de qui que ce soit,

upphör, att alla deras förefintliga lager avvecklas samt att kärnvapen och kärnvapenbärare utesluts ur nationella arsenaler enligt ett avtal om allmän och fullständig avrustning under noggrann och effektiv internationell kontroll,

som erinrar om att, enligt Förenta Nationernas stadga, stater i sina internationella förbindelser måste avstå från hot eller användning av våld, riktat mot någon stats territoriella integritet eller politiska oberoende eller på något annat sätt oförenligt med Förenta Nationernas syften, samt att upprättandet och vidmakthållandet av internationell fred och säkerhet skall främjas med minsta möjliga överföring till rustningsändamål av världens mänskliga och ekonomiska resurser,

har överenskommit som följer:

Artikel I

Varje kärnvapenstat som är fördragspart förbinder sig att icke till någon som helst mottagare överlåta kärnvapen eller andra kärnladdningar eller kontrollen över sådana vapen eller laddningar, vare sig direkt eller indirekt; samt att icke på något sätt bistå, uppmuntra eller förmå någon icke-kärnvapenstat att tillverka eller på annat sätt förvärva kärnvapen eller andra kärnladdningar eller kontroll över sådana vapen eller laddningar.

Artikel II

Varje icke-kärnvapenstat som är fördragspart förbinder sig att icke från någon som helst överlåtare mot-

transferor whatsoever of nuclear weapons or other nuclear explosive devices or of control over such weapons or explosive devices directly, or indirectly; not to manufacture or otherwise acquire nuclear weapons or other nuclear explosive devices; and not to seek or receive any assistance in the manufacture of nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

Article III

1. Each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes to accept safeguards, as set forth in an agreement to be negotiated and concluded with the International Atomic Energy Agency in accordance with the Statute of the International Atomic Energy Agency and the Agency's safeguards system, for the exclusive purpose of verification of the fulfilment of its obligations assumed under this Treaty with a view to preventing diversion of nuclear energy from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices. Procedures for the safeguards required by this article shall be followed with respect to source or special fissionable material whether it is being produced, processed or used in any principal nuclear facility or is outside any such facility. The safeguards required by this article shall be applied on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of such State, under its jurisdiction, or carried out under its control anywhere.

2. Each State Party to the Treaty undertakes not to provide: (a) source or special fissionable material, or (b) equipment or material

ni directement ni indirectement, le transfert d'armes nucléaires ou autres dispositifs explosifs nucléaires ou du contrôle de telles armes ou de tels dispositifs explosifs, à ne fabriquer ni acquérir de quelque autre manière des armes nucléaires ou autres dispositifs nucléaires explosifs, et à ne rechercher ni recevoir une aide quelconque pour la fabrication d'armes nucléaires ou d'autres dispositifs nucléaires explosifs.

Article III

1. Tout Etat non doté d'armes nucléaires qui est partie au traité s'engage à accepter les garanties stipulées dans un accord qui sera négocié et conclu avec l'Agence Internationale de l'Energie Atomique, conformément au statut de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique et au système de garanties de ladite Agence, à seule fin de vérifier l'exécution des obligations assumées par ledit Etat aux termes du présent traité, en vue d'empêcher que l'énergie nucléaire ne soit détournée de ses utilisations pacifiques vers des armes nucléaires ou d'autres dispositifs explosifs nucléaires. Les modalités d'application des garanties requises par le présent article porteront sur les matières brutes et les produits fissiles spéciaux, que ces matières ou produits soient produits, traités ou utilisés dans une installation nucléaire principale ou se trouvent en dehors d'une telle installation. Les garanties requises par le présent article s'appliqueront à toutes matières brutes ou tous produits fissiles spéciaux dans toutes les activités nucléaires pacifiques exercées sur le territoire d'un tel Etat, sous sa juridiction, ou entreprises sous son contrôle en quelque lieu que ce soit.

2. Tout Etat partie au traité s'engage à ne pas fournir : (a) de matières brutes ou de produits fissiles spéciaux; (b) d'équipements ou de

taga kärnvapen eller andra kärnladdningar eller kontroll över sådana vapen eller laddningar, vare sig direkt eller indirekt; att icke tillverka eller på annat sätt förvärva kärnvapen eller andra kärnladdningar; samt att icke söka eller mottaga något bistånd för tillverkning av kärnvapen eller andra kärnladdningar.

Artikel III

1. Varje icke-kärnvapenstat som är fördragspart förbinder sig att godtaga kontroll, sådan den angivits i ett avtal som skall träffas efter förhandlingar med Internationella atomenergiorganet i överensstämmelse med dess stadga och kontrollsystem, i det enda syftet att kontrollera att parten fullgör under detta fördrag ingångna förpliktelser för att hindra överföring av kärnenergi från fredlig användning till kärnvapen eller andra kärnladdningar. Åtgärder för den kontroll som erfordras enligt denna artikel skall äga tillämpning på atområbränsle eller särskilt klyvbart material, vare sig det framställs, bearbetas eller används i någon primär kärnteknisk anläggning eller finns utanför någon sådan anläggning. Den kontroll som erfordras enligt denna artikel skall tillämpas på allt atområbränsle eller särskilt klyvbart material i varje fredlig verksamhet på kärnenergiområdet inom sådan stats territorium, under dess jurisdiktion eller utövad någonstades under dess kontroll.

2. Varje stat som är fördragspart förbinder sig att icke tillhandahålla:

(a) atområbränsle eller särskilt klyvbart material, eller

especially designed or prepared for the processing, use or production of special fissionable material, to any non-nuclear-weapon State for peaceful purposes, unless the source or special fissionable material shall be subject to the safeguards required by this article.

3. The safeguards required by this article shall be implemented in a manner designed to comply with article IV of this Treaty, and to avoid hampering the economic or technological development of the Parties or international co-operation in the field of peaceful nuclear activities, including the international exchange of nuclear material and equipment for the processing, use or production of nuclear material for peaceful purposes in accordance with the provisions of this article and the principle of safeguarding set forth in the Preamble of the Treaty.

4. Non-nuclear-weapon States Party to the Treaty shall conclude agreements with the International Atomic Energy Agency to meet the requirements of this article either individually or together with other States in accordance with the Statute of the International Atomic Energy Agency. Negotiation of such agreements shall commence within 180 days from the original entry into force of this Treaty. For States depositing their instruments of ratification or accession after the 180-day period, negotiation of such agreements shall commence not later than the date of such deposit. Such agreements shall enter into force not later than eighteen months after the date of initiation of negotiations.

matières spécialement conçus ou préparés pour le traitement, l'utilisation ou la production de produits fissiles spéciaux, à un Etat non doté d'armes nucléaires, quel qu'il soit, à des fins pacifiques, à moins que lesdites matières brutes ou lesdits produits fissiles spéciaux ne soient soumis aux garanties requises par le présent article.

3. Les garanties requises par le présent article seront mises en œuvre de manière à satisfaire aux dispositions de l'article IV du présent traité et à éviter d'entraver le développement économique ou technologique des parties au traité, ou la coopération internationale dans le domaine des activités nucléaires pacifiques, notamment les échanges internationaux de matières et d'équipements nucléaires pour le traitement, l'utilisation ou la production de matières nucléaires à des fins pacifiques, conformément aux dispositions du présent article et au principe de garantie énoncé au préambule du présent traité.

4. Les Etats non dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité concluront des accords avec l'Agence Internationale de l'Energie Atomique pour satisfaire aux exigences du présent article, soit à titre individuel, soit conjointement avec d'autres Etats conformément au statut de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique. La négociation de ces accords commencera dans les 180 jours qui suivront l'entrée en vigueur initiale du présent traité. Pour les Etats qui déposeront leur instrument de ratification ou d'adhésion après ladite période de 180 jours, la négociation de ces accords commencera au plus tard à la date de dépôt dudit instrument de ratification ou d'adhésion. Lesdits accords devront entrer en vigueur au plus tard 18 mois après la date du commencement des négociations.

(b) utrustning eller material som har särskilt konstruerats eller iordningställt för bearbetning, användning eller framställning av särskilt klyvbart material

till någon icke-kärnvapenstat för fredliga ändamål med mindre atområbränslet eller det särskilt klyvbara materialet underkastas den kontroll som erfordras enligt denna artikel.

3. Den kontroll som erfordras enligt denna artikel skall tillämpas på ett sätt som står i överensstämmelse med artikel IV i detta fördrag och som är ägnat att undvika att skapa svårigheter i vad avser fördragsparternas ekonomiska och tekniska utveckling eller internationellt samarbete om fredlig kärnenergivverksamhet, inbegripet internationellt utbyte av kärnmaterial och utrustning för bearbetning, användning eller framställning av kärnmaterial för fredliga ändamål i överensstämmelse med bestämmelserna i denna artikel och den princip för kontroll som angivits i detta fördrags inledning.

4. För att uppfylla kraven enligt denna artikel skall icke-kärnvapenstater som är fördragsparter träffa avtal med Internationella atomenergiorganet, antingen individuellt eller tillsammans med andra stater, i överensstämmelse med Internationella atomenergiorganets stadga. Förhandlingar om sådana avtal skall inledas inom 180 dagar från detta fördrags ikraftträdande. För stater som deponerar sina ratifikations- eller anslutningsinstrument efter 180-dagarsperiodens slut skall förhandlingar om sådana avtal börja senast på dagen för deras deposition. Avtalen skall träda i kraft senast aderton månader efter dagen för förhandlingarnas inledande.

Article IV

1. Nothing in this Treaty shall be interpreted as affecting the inalienable right of all the Parties to the Treaty to develop research, production and use of nuclear energy for peaceful purposes without discrimination and in conformity with articles I and II of this Treaty.

2. All the Parties to the Treaty undertake to facilitate, and have the right to participate in, the fullest possible exchange of equipment, materials and scientific and technological information for the peaceful uses of nuclear energy. Parties to the Treaty in a position to do so shall also co-operate in contributing alone or together with other States or international organizations to the further development of the applications of nuclear energy for peaceful purposes, especially in the territories of non-nuclear-weapon States Party to the Treaty, with due consideration for the needs of the developing areas of the world.

Article V

Each Party to the Treaty undertakes to take appropriate measures to ensure that, in accordance with this Treaty, under appropriate international observation and through appropriate international procedures, potential benefits from any peaceful applications of nuclear explosions will be made available to non-nuclear-weapon States Party to the Treaty on a non-discriminatory basis and that the charge to such Parties for the explosive devices used will be as low as possible and exclude any charge for research and development. Non-nuclear-weapon

Article IV

1. Aucune disposition du présent traité ne sera interprétée comme portant atteinte au droit inaliénable de toutes les parties au traité de développer la recherche, la production et l'utilisation de l'énergie nucléaire à des fins pacifiques, sans discrimination et conformément aux dispositions des articles premier et II du présent traité.

2. Toutes les parties au traité s'engagent à faciliter un échange aussi large que possible d'équipement, de matières et de renseignements scientifiques et technologiques en vue des utilisations de l'énergie nucléaire à des fins pacifiques, et ont le droit d'y participer. Les parties au traité en mesure de le faire devront aussi coopérer en contribuant, à titre individuel ou conjointement avec d'autres Etats ou des organisations internationales, au développement plus poussé des applications de l'énergie nucléaire à des fins pacifiques, en particulier sur les territoires des Etats non dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité, compte dûment tenu des besoins des régions du monde qui sont en voie de développement.

Article V

Chaque partie au traité s'engage à prendre des mesures appropriées pour assurer que, conformément au présent traité, sous une surveillance internationale appropriée et par la voie de procédures internationales appropriées, les avantages pouvant découler des applications pacifiques, quelles qu'elles soient, des explosions nucléaires soient accessibles sur une base non discriminatoire aux Etats non dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité, et que le coût pour lesdites parties des dispositifs explosifs utilisés soit aussi réduit que possible et ne comporte pas

Artikel IV

1. Ingenting i detta fördrag skall tolkas såsom påverkande samtliga fördragsparters oförytterliga rätt att utveckla forskning, framställning och användning av kärnenergi för fredliga ändamål utan diskriminering och i enlighet med artiklarna I och II i detta fördrag.

2. Alla fördragsparter förbinder sig att underlätta, och har rätt att delta i, fullständigast möjliga utbyte av utrustning, material samt vetenskaplig och teknisk information för kärnenergis fredliga användning. Fördragsparter som är i stånd att göra så skall också samarbeta för att, antingen ensamma eller tillsammans med andra stater eller internationella organisationer, bidra till den fortsatta utvecklingen av kärnenergis tillämpning för fredliga ändamål, särskilt inom områden som tillhör fördragsanslutna icke-kärnvapenstater, allt under vederbörligt hänsynstagande till behoven inom världens utvecklingsområden.

Artikel V

Varje fördragspart förbinder sig att vidtaga lämpliga åtgärder för att säkerställa att, i överensstämmelse med detta fördrag, under lämplig internationell insyn och genom lämpliga internationella procedurer, möjliga fördelar av varje fredlig tillämpning av kärnexplosioner kommer att göras tillgängliga för icke-kärnvapenstater som är fördragsparter under icke diskriminerande betingelser, samt att den från sådana fördragsparter begärda ersättningen för utnyttjade laddningar kommer att vara så låg som möjligt och utesluta all ersättning för forskning och ut-

States Party to the Treaty shall be able to obtain such benefits, pursuant to a special international agreement or agreements, through an appropriate international body with adequate representation of non-nuclear-weapon States. Negotiations on this subject shall commence as soon as possible after the Treaty enters into force. Non-nuclear-weapon States Party to the Treaty so desiring may also obtain such benefits pursuant to bilateral agreements.

Article VI

Each of the Parties to the Treaty undertakes to pursue negotiations in good faith on effective measures relating to cessation of the nuclear arms race at an early date and to nuclear disarmament, and on a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control.

Article VII

Nothing in this Treaty affects the right of any group of States to conclude regional treaties in order to assure the total absence of nuclear weapons in their respective territories.

Article VIII

1. Any Party to the Treaty may propose amendments to this Treaty. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Depositary Governments which shall circulate it to all Parties to the Treaty. Thereupon, if requested to do so by one third or more of the Parties to

de frais pour la recherche et la mise au point. Les Etats non dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité seront en mesure d'obtenir des avantages de cette nature, conformément à un accord international spécial ou à des accords internationaux spéciaux, par l'entremise d'un organisme international approprié où les Etats non dotés d'armes nucléaires seront représentés de manière adéquate. Des négociations à ce sujet commenceront le plus tôt possible après l'entrée en vigueur du traité. Les Etats non dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité pourront aussi, s'ils le souhaitent, obtenir ces avantages en vertu d'accords bilatéraux.

Article VI

Chacune des parties au traité s'engage à poursuivre de bonne foi des négociations sur des mesures efficaces relatives à la cessation de la course aux armements nucléaires à une date rapprochée et au désarmement nucléaire, et sur un traité de désarmement général et complet sous un contrôle international strict et efficace.

Article VII

Aucune clause du présent traité ne porte atteinte au droit d'un groupe quelconque d'Etats de conclure des traités régionaux, de façon à assurer l'absence totale d'armes nucléaires sur leurs territoires respectifs.

Article VIII

1. Toute partie au traité peut proposer des amendements au présent traité. Le texte de tout amendement proposé sera soumis aux gouvernements dépositaires, qui le communiqueront à toutes les parties au traité. Si un tiers des parties au traité ou davantage en font alors la demande,

veckling. Icke-kärnvapenstater som är fördragsparter skall kunna erhålla dessa fördelar, enligt ett eller flera internationella avtal, genom ett lämpligt internationellt organ med tillfredsställande representation från icke-kärnvapenstater. Förhandlingar i detta avseende skall börja så snart som möjligt efter det att detta fördrag träder i kraft. Icke-kärnvapenstater som är fördragsparter må, om de så önskar, också förskaffa sig sådana fördelar enligt bilaterala avtal.

Artikel VI

Varje fördragspart förbinder sig att fortsätta förhandlingar i uppriktigt avsikt om effektiva åtgärder med avseende på kärnvapenkappningens snara upphörande och på kärnvapennedrustning, samt om ett avtal om allmän och fullständig avrustning under noggrann och effektiv internationell kontroll.

Artikel VII

Ingenting i detta fördrag påverkar rätten för en grupp av stater att sluta regionala avtal för att säkerställa fullständig frånvaro av kärnvapen inom deras respektive territorier.

Artikel VIII

1. Varje fördragspart må föreslå ändringar i detta fördrag. Texten till varje föreslagen ändring skall underställas depositarieregeringarna, vilka skall cirkulera denna till alla fördragsparter. Därefter skall depositarieregeringarna, om de anmodats därtill av en tredjedel eller flera av

the Treaty, the Depositary Governments shall convene a conference, to which they shall invite all the Parties to the Treaty, to consider such an amendment.

2. Any amendment to this Treaty must be approved by a majority of the votes of all the Parties to the Treaty, including the votes of all nuclear-weapon States Party to the Treaty and all other Parties which, on the date the amendment is circulated, are members of the Board of Governors of the International Atomic Energy Agency. The amendment shall enter into force for each Party that deposits its instrument of ratification of the amendment upon the deposit of such instruments of ratification by a majority of all the Parties, including the instruments of ratification of all nuclear-weapon States Party to the Treaty and all other Parties which, on the date the amendment is circulated, are members of the Board of Governors of the International Atomic Energy Agency. Thereafter, it shall enter into force for any other Party upon the deposit of its instrument of ratification of the amendment.

3. Five years after the entry into force of this Treaty, a conference of Parties to the Treaty shall be held in Geneva, Switzerland, in order to review the operation of this Treaty with a view to assuring that the purposes of the preamble and the provisions of the Treaty are being realized. At intervals of five years thereafter, a majority of the Parties to the Treaty may obtain, by submitting a proposal to this effect to the Depositary Governments, the convening of further conferences with the same objective of reviewing the operation of the Treaty.

les gouvernements dépositaires convoqueront une conférence à laquelle ils inviteront toutes les parties au traité pour étudier cet amendement.

2. Tout amendement au présent traité devra être approuvé à la majorité des voix de toutes les parties au traité, y compris les voix de tous les Etats dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité et de toutes les autres parties qui, à la date de la communication de l'amendement, sont membres du conseil des gouverneurs de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique. L'amendement entrera en vigueur à l'égard de toute partie qui déposera son instrument de ratification dudit amendement, dès le dépôt de tels instruments de ratification par la majorité des parties, y compris les instruments de ratification de tous les Etats dotés d'armes nucléaires qui sont parties au traité et de toutes les autres parties qui, à la date de la communication de l'amendement, sont membres du conseil des gouverneurs de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique. Par la suite, l'amendement entrera en vigueur à l'égard de toute autre partie dès le dépôt de son instrument de ratification de l'amendement.

3. Cinq ans après l'entrée en vigueur du présent traité, une conférence des parties au traité aura lieu à Genève (Suisse), afin d'examiner le fonctionnement du présent traité en vue de s'assurer que les objectifs du préambule et les dispositions du traité sont en voie de réalisation. Par la suite, à des intervalles de cinq ans, une majorité des parties au traité pourra obtenir, en soumettant une proposition à cet effet aux gouvernements dépositaires, la convocation d'autres conférences ayant le même objet, à savoir examiner le fonctionnement du traité.

fördragsparterna, sammankalla en konferens, till vilken de skall inbjuda alla fördragsparter för att överväga en sådan ändring.

2. Varje ändring i detta fördrag måste godkännas med en majoritet av rösterna från alla fördragsparter, inbegripet rösterna från alla kärnvapenstater som är fördragsparter samt från alla andra fördragsparter som, vid den tidpunkt då ändringen cirkuleras, är medlemmar av Internationella atomenergiorganets styrelse. Ändringen skall träda i kraft för varje fördragspart som deponerar sitt ratifikationsinstrument rörande ändringen, då sådana ratifikationsinstrument har deponerats av en majoritet av alla fördragsparter, inbegripet ratifikationsinstrumenten från alla kärnvapenstater som är fördragsparter samt från alla andra fördragsparter som, vid den tidpunkt då ändringen cirkuleras, är medlemmar av Internationella atomenergiorganets styrelse. Därefter skall den träda i kraft för varje annan fördragspart, då dess ratifikationsinstrument rörande ändringen deponerats.

3. Fem år efter detta fördrags ikraftträdande skall en konferens mellan fördragsparterna hållas i Genève, Schweiz, för att granska hur fördraget fungerar i avsikt att vinna förvisning om att föresatserna i fördragets inledning och fördragsbestämmelserna förverkligas. Med fem års intervall därefter må en majoritet av fördragsparterna, genom att underställa depositarieregeringarna ett förslag därom, utverka att ytterligare konferenser sammankallas med samma ändamål att granska hur fördraget fungerar.

Article IX

1. This Treaty shall be open to all States for signature. Any State which does not sign the Treaty before its entry into force in accordance with paragraph 3 of this article may accede to it at any time.

2. This Treaty shall be subject to ratification by signatory States. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Governments of the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the United States of America, which are hereby designated the Depositary Governments.

3. This Treaty shall enter into force after its ratification by the States, the Governments of which are designated Depositaries of the Treaty, and forty other States signatory to this Treaty and the deposit of their instruments of ratification. For the purposes of this Treaty, a nuclear-weapon State is one which has manufactured and exploded a nuclear-weapon or other nuclear explosive device prior to 1 January 1967.

4. For States whose instruments of ratification or accession are deposited subsequent to the entry into force of this Treaty, it shall enter into force on the date of the deposit of their instruments of ratification or accession.

5. The Depositary Governments shall promptly inform all signatory and acceding States of the date of each signature, the date of deposit of each instrument of ratification or of accession, the date of the entry into force of this Treaty, and the date of receipt of any requests for

Article IX

1. Le présent traité est ouvert à la signature de tous les Etats. Tout Etat qui n'aura pas signé le présent traité avant son entrée en vigueur, conformément au paragraphe 3 du présent article, pourra y adhérer à tout moment.

2. Le présent traité sera soumis à la ratification des Etats signataires. Les instruments de ratification et les instruments d'adhésion seront déposés auprès des gouvernements de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques, du Royaume Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord, et des Etats-Unis d'Amérique, qui sont par les présentes désignés comme gouvernements dépositaires.

3. Le présent traité entrera en vigueur après qu'il aura été ratifié par les Etats dont les gouvernements sont désignés comme dépositaires du traité, et par quarante autres Etats signataires du présent traité, et après le dépôt de leurs instruments de ratification. Aux fins du présent traité, un Etat doté d'armes nucléaires est un Etat qui a fabriqué et a fait exploser une arme nucléaire ou un autre dispositif nucléaire explosif avant le 1er janvier 1967.

4. Pour les Etats dont les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés après l'entrée en vigueur du présent traité, celui-ci entrera en vigueur à la date du dépôt de leurs instruments de ratification ou d'adhésion.

5. Les gouvernements dépositaires informeront sans délai tous les Etats qui auront signé le présent traité ou y auront adhéré de la date de chaque signature, de la date du dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion, de la date d'entrée en vigueur du présent traité

Artikel IX

1. Detta fördrag skall stå öppet för alla stater att underteckna. Stat som icke undertecknar detta fördrag före dess ikraftträdande enligt paragraf 3 i denna artikel må ansluta sig till det när som helst.

2. Detta fördrag skall ratificeras av de stater som undertecknar det. Ratifikationsinstrument och anslutningsinstrument skall deponeras hos De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions regering, Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirlands regering och Amerikas Förenta Staters regering, vilka härmed utses till depositarieregeringar.

3. Detta fördrag skall träda i kraft, då det har ratificerats av de stater, vars regeringar har utsetts till depositarieregeringar för fördraget och av fyrtio andra stater som har undertecknat fördraget samt då deras ratifikationsinstrument deponerats. I detta fördrags mening är en kärnvapenstat en stat som har tillverkat och fått ett kärnvapen eller annan kärnladdning att explodera före den 1 januari 1967.

4. För stater vilkas ratifikations- eller anslutningsinstrument deponeras efter detta fördrags ikraftträdande skall fördraget träda i kraft på dagen för deposition av deras ratifikations- eller anslutningsinstrument.

5. Depositarieregeringarna skall omedelbart underrätta alla stater som har undertecknat och anslutit sig till fördraget om dagen för varje undertecknande, dagen för deposition av varje ratifikations- eller anslutningsinstrument, dagen för detta fördrags ikraftträdande samt dagen

convening a conference or other notices.

6. This Treaty shall be registered by the Depositary Governments pursuant to article 102 of the Charter of the United Nations.

Article X

1. Each Party shall in exercising its national sovereignty have the right to withdraw from the Treaty if it decides that extraordinary events, related to the subject matter of this Treaty, have jeopardized the supreme interests of its country. It shall give notice of such withdrawal to all other Parties to the Treaty and to the United Nations Security Council three months in advance. Such notice shall include a statement of the extraordinary events it regards as having jeopardized its supreme interests.

2. Twenty-five years after the entry into force of the Treaty, a conference shall be convened to decide whether the Treaty shall continue in force indefinitely, or shall be extended for an additional fixed period or periods. This decision shall be taken by a majority of the Parties to the Treaty.

Article XI

This Treaty, the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of which are equally authentic, shall be deposited in the archives of the Depositary Governments. Duly certified copies of this Treaty shall be transmitted by the Depositary Governments to the Governments of the signatory and acceding States.

In witness whereof the undersigned, duly authorized, have signed this Treaty.

et de la date de réception de toute demande de convocation d'une conférence ainsi que de toute autre communication.

6. Le présent traité sera enregistré par les gouvernements dépositaires conformément à l'article 102 de la charte des Nations Unies.

Article X

1. Chaque partie, dans l'exercice de sa souveraineté nationale, aura le droit de se retirer du traité si elle décide que des événements extraordinaires, en rapport avec l'objet du présent traité, ont compromis les intérêts suprêmes de son pays. Elle devra notifier ce retrait à toutes les autres parties au traité ainsi qu'au Conseil de sécurité de l'Organisation des Nations Unies avec un préavis de trois mois. Ladite notification devra contenir un exposé des événements extraordinaires que l'Etat en question considère comme ayant compromis ses intérêts suprêmes.

2. Vingt-cinq ans après l'entrée en vigueur du traité, une conférence sera convoquée en vue de décider si le traité demeurera en vigueur pour une durée infinie, ou sera prorogé pour une ou plusieurs périodes supplémentaires d'une durée déterminée. Cette décision sera prise à la majorité des parties au traité.

Article XI

Le présent traité, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé dans les archives des gouvernements dépositaires. Des copies dûment certifiées conformes du présent traité seront adressées par les gouvernements dépositaires aux gouvernements des Etats qui auront signé le traité, ou qui y auront adhéré.

En foi de quoi les soussignés, dûment habilités à cet effet, ont signé le présent traité.

för mottagande av framställningar
att sammankalla en konferens eller
andra meddelanden.

6. Detta fördrag skall registreras
av depositarieregeringarna enligt ar-
tikel 102 i Förenta Nationernas stad-
ga.

Artikel X

1. Varje fördragspart skall under
utövande av sin nationella suveräni-
tet ha rätt att uppsäga fördraget, om
den finner att extraordinära händel-
ser, sammanhängande med det ämne
som avhandlas i detta fördrag, har
äventyrat dess högsta intressen. Den
skall underrätta alla andra fördrags-
parter och Förenta Nationernas sä-
kerhetsråd om sådan uppsägning tre
månader i förväg. Sådan underrät-
telse skall innefatta en redogörelse
för de extraordinära händelser som
den anser ha äventyrat dess högsta
intressen.

2. Tjugofem år efter detta för-
drags ikraftträdande skall en konfe-
rens sammankallas för att avgöra om
fördraget skall förbliva i kraft på
obestämd tid eller om det skall för-
längas för ytterligare en eller flera
bestämda perioder. Detta beslut skall
fattas av en majoritet av fördrags-
parterna.

Artikel XI

Detta fördrag, vars engelska,
franska, kinesiska, ryska och spans-
ka texter skall äga lika vitsord, skall
deponeras i depositarieregeringarnas
arkiv. Bestyrkta avskrifter av detta
fördrag skall av depositarieregering-
arna överlämnas till regeringarna i
de stater som har undertecknat eller
anslutit sig till fördraget.

Till bekräftelse härav har under-
tecknade, därtill befullmäktigade,
undertecknat detta fördrag.